

Odbit napad kitajskih komunistov na Sniper greben

SEOUL. — V nedeljo ponoči so izvedli kitajski komunisti svoj najhujši napad na zadnjih dveh tednih na holm Sniper Ridge, toda so bili odbiti od pehote Združenih narodov. — Kitajci so napadli z 200 možmi ter izgubili pri napadu 42 mož, ki so bili ubiti.

Rekordno število smrtnih nesreč v božični sezoni

V ŠTIRIDNEVNI božični periodi je v Ameriki v raznih nesrečah zginulo nad 700 oseb svoje življenje. Kakor kažejo vsa znamenja, je bilo v tej božični periodi doseženo rekordno število nesreč. — Prometnih smrtnih nesreč je bilo 538. Ogenj je povzročil smrt 77 oseb. V raznih drugih nesrečah je izgubilo življenje nadaljnih sto ljudi. Skupno število smrtnih nesreč znaša — 715. — V državi Ohio je bilo v tem času 43 smrtnih prometnih nesreč in pet smrtnih nesreč drugačnega izvora.

Zdravo spanje

SILVER HILL, Md. — Joseph H. Long, 16 let stari fant, je v petek ponoči sladko spal na zadnjem sedehu avtomobila, čigar voznik je izgubil kontrolo nad vozilom in se je sledeje prevrnilo. Voznik je bil ubit, dva druga sta bila ranjena, Longu, ki je bil vržen iz avtomobila, pa se ni nič zgodilo. Sicer pa ne ve o vsej nesreči nič, ker se je zbudil šele potem, ko je bilo vse končano, v visoki travi blizu ceste. — (Po našem je k temu globokemu spanju najbrž pripomogel "geruž").

Streljal srnjaka, zadel je očeta

CROSS CITY, Fla. — Nek 23 let stari lovec je zagledal za grmovjem srnjaka, pomeril ter ustrelil. Zadel pa je svojega 51 let starega očeta W. H. Rosierja. Oče je namreč pravkar ustrelil srnjaka ter se sklonil dol, da bi mu prerezal vrat in spustil kri. Tedaj ga je pa zadel sinov strel. Sin, ki ni videl očeta, se je komaj pred dvema mesecema vrnil iz Koreje.

Gov. Lausche in žena poljeta v Washington

COLUMBUS. — Governer F. J. Lausche in njegova soproga bosta odpotovala v nedeljo v Washington k recepciji governerjev v seriji slavnosti pred ustoličenjem.

Vremenski prerok pravi:

Danes oblačno in toplo. Ponoči bolj mrzlo.

Važni dnevi svetovne zgodovine

Dne 30. dec. 1865 je bil rojen Rudyard Kipling, angleški pesnik in pisatelj. Umrli 18. jan 1936.

WITKOVICH — UREDNIK PROSVETE

Dopolnilno poročilo naznanja, da je bil Witkovich, ki je deloval v komunističnih celicah v Pittsburghu, Clevelandu, Detroitu in Kanadi, urednik "Prosvete".

K našemu včerajšnjemu poročilu o aretaciji George Witkovicha, katero poročilo je bilo posneto po Associated Pressu, objavljamo danes naknadno poročilo United Pressa, ki meče nekoliko nove luči v to zadevo:

PITTSBURGH, 27. dec. (UP). — Imigracijski uradniki so zaprli danes urednika nekega čikaškega tujejezičnega časopisa pod obožbo, da je vstopil v komunistično partijo po svojem prihodu v Združene države pred 40 leti, kjer ni nikoli postal državljan.

Ta človek je 56 let stari Geo. Witkovich, ki je bil aretiran na domu svoje žene včeraj in poslan v ječo, ker ni položil varščine v znesku \$5000. Uradniki so izjavili, da bo najbrž deportiran po zasljanju obtožnice, da je postal komunist po svojem prihodu v Združene države iz Jugoslavije leta 1913.

Witkovich je urednik "Prosvete", slovenskega lista, ki izhaja v Chicagu. Matt Cvetec, bivši FBI agent, je pričal, da je Witkovich deloval v komunističnih celicah tukaj (v Pittsburghu), Clevelandu, Detroitu in v Kanadi.

Tako se glasi gornje poročilo, ki pove, da je Witkovich urednik "PROSVETE", dočim je bilo v včerajšnjem poročilu samo rečeno, da je pridružen Prosveti. — Nobeno čudo ni, če mlajše, tu rojeno in vzgojeno članstvo Slovenske narodne podporne jednote protestira v svojih dopisih proti urejevanju "Prosvete", ki je urejevana v vsakem drugem, samo v ameriškom duhu ne! — Naš list je bil že ponovno tarča pikrih napadov od strani "Prosvete", ki nas je zmerjala z nazadnjaki, fašisti, klero-fašisti, hitlerjevskimi hlapci in podobnimi vzdevki, s čemer pa je dala našemu listu najboljšo spričevalo ali da pomeno v njej priljubljenem komunističnem žargonu — karakteristiko.

TUREK Z REPOM

ANKARA. — Hasan Jildrim, 21 let stari Turek, ki je bil te dni poklican k vojakom, ima 20 palcev dolg — rep. Izrastek mu raste iz konca hrbtenice. Jildrim, ki ga sedaj študirajo turški vojaški in civilni zdravniki, je povedal, da ima rep že izza svojega rojstva. Zdravniki mu ga bodo amputirali.

Lov za mehiškimi banditi

MEXICO CITY. — Vladne čete so se odpravile na lov za banditi, ki so od tonka pobili že 14 oseb, 16 pa ranili.

Smrt amer. letalcev na Japonskem

TOKIO. — V petek je strmoglavilo v morje štirimotorno letalo ameriške mornarice. Posadka, ki je štela 10 mož, je bila ubita.

Dva brata v Ohio sta zgorela, tretji je dobil hude opekline

PORTSMOUTH, Ohio. — V bližnjem kraju Harris sta zgorela dva brata, tretji brat pa je dobil nevarne opekline, ko je petrolejska svetilka povzročila požar v hiši. Mrtva brata sta Ora in Hobart Osborne, tretji brat, ki je dobil opekline pa je Hobart Osborne. Doma so iz Mansfielda, Ohio.

Slovenska pisarna

6116 Glass Ave., Cleveland, O
Telefon: EX 1-9717

TROJČKI. — Vaja za nedeljsko igro danes zvečer v SND ob pol 8. Bodimo še pri zadnjih vajah točni. Hvala. — Pavle Intihar, režiser.

OTROCI Slov. sobotne šole so naprošeni, da pridejo v četrtek ob 10 (t. j. po šolski maši) v Slov. pisarno za vajo v petju za nedeljsko Liginu prireditve (Trojčki). Lepo prosimo starše, da otroke na to opozorijo.

VSTOPNICE za nedeljske "Trojčke" se dobe v Oražmvi slaščičarni, pri Rozki Meglič Triangle Cleaners na E. 71. St., pri Mr. Matt Intiharju, pri Mr. J. Resniku in v naši pisarni. Vstopnice so po \$1.

ŠVICARSKO URO (zapestno) dobi izžrebani navzoči obiskovalec nedeljske Ligin prireditve. Pri vohu v dvorano oddajte delovstovnice, ki nosi Vašo številko.

Odhod Turkov iz Jugoslavije

BEOGRAD. — Dne 28. dec. je odpotovala iz Beograda proti domu turška vojaška delegacija. Ob svojem odhodu je izjavila, da ima veliko zaupanje v razvoj grško-turško-jugoslovske obrambne zveze proti morebitni agresiji.

Turški vojaški izvedenci so bili v Jugoslaviji osem dni, kjer so se posvetovali o obrambni zvezi ter si ogledali jugoslovske orožne sile. Pred odhodom jim je priredil odhodnico gen. Peko Dapčević, pomožni načelnik jugoslov. gen. štaba.

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON. — Marinski zbor je odlikoval včeraj senatorja McArthurja iz Wisconsin a s šestimi hloplajnami za njegovo hrabrost, ki jo je izkazal kot letalec v zračnem bojevanju z Japonci.

WASHINGTON. — Joseph P. Kelly, prvomestnik federalne velike porote v New Yorku, je izjavil pred kongresnim preiskovalnim odborom, da je bil informiran, da državni tajnik Acheson ni hotel, da bi porota predložila poročilo, da so nelegalni Amerikanci infiltrirali organizacijo Zdr. narodov. Justični tajnik McGranery pa je to poročilo zadrževal do zadnje minute.

COLUMBUS, O. — Ohijski odbor za preiskovanje neameriških aktivnosti je zahteval od zakonodaje, da zakoni stroge postave z zaporno kaznijo za osebe, ki so krive komunističnih aktivnosti.

SEOUL, Koreja. — Komunistični radio poziva vojaštvo Zdr. narodov, naj se preda in v veselju praznuje novo leto. To je isti radio, ki je pred prazniki oznanjal, da bodo komunistične čete o Božiču v glavnem mestu Seoulju.

Sovjetski polkovnik priča o privrtanju rdečih v vlado

Sovjetski protikomunist je nastopal kot komunist in dobil vpogled v mrežo rdeče zarote.

WASHINGTON. — Neki bivši sovjetski uradnik je povedal kongresnim preiskovalcem, da so bili ruski protikomunisti, ki so hoteli Ameriki pomagati v borbi proti komunistični nevarnosti, ovirani v tem prizadevanju po komunistih, ki so se priključili v ameriško vlado.

Ta priča je bil Igor Bogolepov, ki je bil polkovnik v sovjetski armadi ter imel ključni položaj v sovjetskem zunanjem uradu.

Po zasljanju je časnikarjem povedal, da ni bil nikoli komunist, temveč je bil "presajen" v partijo od drugih protikomunistov, tako, "kakor postavljate vi svoje FBI agente v amer. komunistično partijo." On je bil eden izmed mnogih Rusov, ki so tekom druge svetovne vojne dezertirali k Nemcem.

Bogolepov je pričal, da je Jozef Stalin osebno odredil infiltracijo partijskih članov v ameriško vlado in razne dobrodelne organizacije.

Cilj tega infiltriranja je bil, "pridobiti možgane zapadnih intelektualcev" za svetovno revolucijo, ker je Stalin prepričan, da z originalno marksistično doktrino o vstaji delavcev ne bo v Ameriki nikamor prišel. — Komunisti, ki jih je on sam, Bogolepov, pomagal spraviti v ameriško vlado, so potem zabranili prihod v Ameriko mnogim sovjetskim protikomun. beguncem.

Novi grobovi

Joseph M. Tokich Včeraj je umrl v Charity bolnišnici Joseph M. Tokich, stanujoč na 1364 E. 41. St. Bil je iz Rakinne, odkoder je prišel leta 1911. Zapuščena žena Mary, rojena Moletski, in osem otrok: Mary Smigelski, Mildred, Joseph, John, Helen, Robert, Mike in George ter vnuka. Pogreb bo v petek iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62. St.

Josephine Kotnik

Po dolgi in mučni bolezni je preminula Josephine Kotnik, rojena Jonke, stara 71 let. Bila je vdova — soproga Karol je umrl v letu 1930. Tukaj zapuščena 9 otrok: Josephine Butts, John, Emil, Harold, Caroline Bolden, Mary Fertig, Dorothy Weber, Katherine Hancock in Edwarda, 29 vnukov in 9 pravnukov, brata Franka Jonke ter več sorodnikov. Rojena je bila v Hornbergu Austrija. Tukaj je bivala 58 let. Bila je članica dr. Cvetočič Noble št. 450 SNPJ. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 8:15 uri iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 E. 152. St., v cerkev sv. Kristine ob 9:00 uri in nato na pokopališče.

Požig obmejnega znamenja

VENTIMIGLIA, Italija. — V tukajšnjem obmejnem kraju se je zbralo več sto francoskih in italijanskih dijakov, ki so poželji v simbolični ceremoniji napis, ki označuje mejo med Francijo in Italijo. Dijaki so člani nekega svetovnega udruženja.

TITO SE JE SAM POVABIL V LONDON

"NEWSWEEK", ameriška tedenska revija, komentira pod naslovom "TITO SPEAKS UP" takole:

Pretekli teden je bilo v maršalu Titu malo božičnega duha. Protisovjetski komunistični diktator je kronal svoje trpke izjave pretekli teden z naznanilom o pretrganju diplomatskih odnosov z Vatikanom. Oficialni vzrok za prelom je bil, povišanje nadškofa Stepinca, "obojenega vojnega zločinca," v kardinala, s čemer se je (1) Vatikan pričel mešati v jugoslovske notranje zadeve, in (2) prizadeva si "poslabšati jugoslovske mednarodni položaj, to zlasti v pogledu tržaškega spora z Italijo.

Tito je osebno v svojem govoru v neki srbski tovarni za izdelovanje vagonov posvaril zapadne zaveznike, da bo, raje kakor da bi dal kake koncesije glede Trsta in Cerkev, poiskal "drug izhod" in "zmanjšal armado".

Ti njegovi izbruhi so bili posledica široko razširjene debate v Veliki Britaniji, ki jo je inspiriral napovedan Titov obisk Anglije v marcu. Nadškof Canterburyški je v zvezi s tem obiskom rekel: "Vsi kristjani se trpko zavedajo trpljenja, ki ga trpijo naši krščanski bratje pod jugoslovske vlado. Dokler bo obstajalo tako stanje stvari, bo to dejstvo oviralo razvoj vsakega iskrenega prijateljstva med Jugoslavijo in Anglijo." — Oficialna verzija angleškega zunanjega urada je, da se utegne Tito, ko se enkrat osebno seznanji z angleškimi demokratičnimi institucijami, unesti. To verzijo oz. opravičbo pa komentira list "Spectator" sledeče: "Tito ni nikak sultan 19. stoletja, ki bi ga zadivil ali udobrovoljil pogled na parni stroj. Kot komunistični agent je mnogo potoval po Zapadu. Videl je krščanstvo in ga odklonil."

Zapadni diplomati menijo, da je bila ta izjava neposredni vzrok Titovega preloma z Vatikanom, ki je baje inspiriral izjavo Canterburyškega nadškofa, ker ne pozna dovolj odnošaja med katoliško in anglikansko Cerkvijo. Jugoslovskega ambasador v Londonu je protestiral proti tej izjavi, toda vlada mu je odgovorila, da sta angleški tisk in duhovščina svobodna (in kot taka lahko dajeta poljubne izjave).

Med člani diplomatskega zbora v Londonu krojijo vesti, da Tito ni bil prav za prav nikoli povabljen v London. Diplomati vedo povedati, da ko je zunanji minister Eden nedavno obiskal Tita, je izrazil upanje, da bo ta obisk vrnil jugoslovskega zunanji minister Kardelj. Toda v Edenovo usoplost je Tito naglo odgovoril, da je Kardelj prebolehen, da bi mogel potovati, in da bi on sam, Tito, z veseljem šel v London...

Značilna dejstva, ki jih je iznesla na dan kongresna preiskava umorstev v Katynu

Ameriška vlada je prepovedala objavljati dejstva, ker je bila pripravljena žrtvovati Poljsko "apizanju" Sovjetije. Prevladovala je čudna psihoza, ki ni dovoljevala tajniku Achesonu, da bi obrnil hrbet Algerju Hissu, in predsedniku Trumanu, da bi odprl kongresnemu odboru tozadevne rekorde.

WASHINGTON. — Kongresni odbor je izjavil, da je čudna psihoza amer. vlade preprečila, da slednja ni predložila dokazov, da so Rusi pomorili 15,000 poljskih častnikov tekom druge svetovne vojne.

V svojem končnem poročilu o masakru Poljakov v Katynskem gozdu, ki je kongresni odbor, ki je preiskoval to zadevo in kateremu načeljuje kongresnik R. J. Madden, demokrat iz Indiane, izjavil:

"Ta odbor je prišel do zaključka, da je v onih usodnih dneh pred končanjem druge svetovne vojne, obstajala v visokih vladnih in vojaških krogih neka čudna psihoza, čes da vojaška potreba zahteva žrtvovanje naših lastnih zaveznikov in lastnih načel v svrhu, da se obdrži Sovjetsko zvezo na naši strani in da se prepreči, da bi sklenila separatni mir z nacisti.

"Ta psihoza je obstajala tudi po končanju vojne. Večina priči je izpovedala, da če bi vedeli tedaj to, kar vedo danes, ne bi zasledovali tistih smernic kakor so jih."

Maddenov odbor je nato priporočil, da naj bi preiskavi množičnih umorov poljskih častnikov v Katynskem gozdu sledila preiskava komunističnih grozodejstev napram četam Zdr. narodov v Koreji, katero preiskavo naj bi uvedel prihodnji kongres.

Odbor je izjavil, da je Sovjetska odgovorna za umorstva nad 14,000 poljskih častnikov, ki so izginili leta 1940, in sicer nato,

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Silvestrovanje — Dramatsko društvo "Lilija" vabi vse svoje člane in prijatelje na veselo Silvestrovanje, ki ga priredijo direktorji in vsi pododseki Slovenskega doma na Holmes Ave. Pričetek ob osmih zvečer. Igral bo znani Habatov orkester.

Letna seja — Letna seja delničarjev The North American bank Co., se ne bo vršila drugo sredo, kot je bilo predvideno, ampak 4. sredo 28. januarja 1953.

Dr. V. Meršol težko bolan — Priljubljeni zdravnik senlerske slovenske naselbine dr. Val. Meršol je težko zbolel in je moral v bolnišnico. Želimo mu naglega okrevanja.

Enajsta obletnica — V četrtek ob 11:30 bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Antona Kuhel v spomin 11. obletnice njegove smrti.

Iz bolnišnice — Iz Glenville bolnišnice se je vrnila Mary Mervar, 15133 Daniel Ave. Želi se zahvaliti tem potom vsem za darila, obiske in pozdrave. Obiski prijateljev na domu zaželjeni.

Deseta obletnica — V sredo 31. dec. ob 7:15 bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pokojne Louis in Helen Bavec v spomin 10. obletnice njune smrti.

Pošten najditelj — Sofija Haligalič je zgubila v nedeljo v SND pri "Slov. družabnem večeru" rjavo kožnato denarnico. Kdor jo je našel, naj jo odda v trgovini Frank Belaj na 6205 St. Clair Ave.

Pasje znamke — Henry Leffingwell, Cuyahoga County Dog Warden, poziva vse lastnike psov, naj pravočasno nabavijo znamke za svoje pse. Do 20. jan. stane \$2.00, po tem dnevu pa \$3.00. Znamko mora imeti vsak pes, ki je prekorščil starost treh mesecev.

Silvestrova zabava — Frank Znidarski in John Copic, lastnika Frank & John Cafe na 1259 Marquette Ave., vabita prijatelje in znance na veselo silvestrovanje v sredo zvečer.

Nov odbor — Dramatsko društvo Lilija ima za leto 1953 sledeči odbor: Anton Nemeč, 14821 Pepper Ave., tel. GL 1-8967, predsednik; Julka Jerin, tel. MU 1-5632, tajnica; France Hren, blag.; Anica Nemeč, zapisničarica; Ivan Hauptman, arhivar; Lojze Mohar, športni ref.; nadzorni odbor: — Mr. Walter, Martin Nagode, Helena Nemeč; režiser Rudy Knez, tel. HE 1-0926; knjižničarja: Anica Nemeč in Anica Stepec. Seje se vrše vsak prvi ponedeljek zvečer v Slov. domu na Holmes Ave.

Likvidacije v Albaniji

LONDON. — Komunistična čistka v Albaniji je zahtevala kot svojo zadnjo žrtev generala Bećir Balouka, načelnika generalnega štaba albanske armade. Jugoslovskega časopisa "Borba" poroča, da je bil Balouk usmrten, njegova rožbina pa vržena v zapor. List pravi, da je bil Balouk že 33. član Albanskega centralnega odbora kom. partije, ki je bil likvidiran izza kominformatske resolucije leta 1948.

Bodi previden in pazljiv, pa se bož izognil marsikateri nesreči!

AMERIŠKA DOMOVINA

117 St. Clair Ave. Henderson 1-0623 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83 No. 254 Tues., Dec. 30, 1952

Zanju ni bilo prostora . . .

Ali ste že kdaj premišljevali ob božičnem evangeliju, kako je bilo pač takrat v Betlehemu, ko sta tja prišla Jožef in Marija, "kateri se je takrat dopolnil čas poroda"? Kako je to, da nista našla prenočišča v kaki hiši v Betlehemu, da sta morala ven na "gmajno," kjer sta našla votlino, ki je služila kot nekaj zasilen hlev in je tam bil rojen Kristus Kralj?

Evangelist Luka nam pripoveduje, da "zanju ni bilo prostora v prenočišču." V Betlehemu je bilo veliko skupno prenočišče, ki se imenuje v orientu han. Tega prenočišča si ne smemo predstavljati tako, kot so naši moderni hoteli. Han je bila nekaka večja gostilna, ki je imela veliko in obzidano dvorišče. Okrog in okrog dvorišča je bila na to obzidje naslonjena streha, ki je tvorila podstrešek. Ta je nudil ljudem in živalim zavetje in tudi prenočišče. V hanu je bilo tudi nekaj posebnih sob za prenočišče bogatejših ljudi, ki so mogli drago plačati poseben prostor.

Ko sta prišla Jožef in Marija do betlehemskega hana, prenočišča, sta pri velikih vratih prosila za sprejem. Gospodar, ki je tam stal mogočno razkoračen ali pa njegov prvi hlapec, ju je s hladnim pogledom premeril od vrha do tal. Videl je, da sta to dva revna človeka, ki ne morete plačati draga prenočišča, pa jima je hladno odgovoril:

"Ves han je poln, nikjer ni več prostora."

Verjetno je imel še kje kak rezerviran prostor za bogate, ki bi lahko preplačali prenočišče, za revne ni bilo več prostora. Videl je, v kakšnem stanju je popotna žena, toda v tem trgovcu in gostilničarju je zamrla vsaka ljubezen do človeka, vsak človečanski čut do bodoče matere. Hladno in brez srca ju je odslovil.

Ali sta Jožef in Marija še kje drugod iskala prenočišča v Betlehemu? Zelo verjetno, ker sta imela gotovo tam kakše daljne sorodnike iz Davidovega rodu. Slovenska božična pesem lepo slika, kako sta iskala prenočišča, pa sta bila povsod hladno, brez srca odslovljena. Ko bi bila bogata, bi jima bili povsod na stežaj odprli vrata . . . "Gospod je prišel v svojo lastnino, a njegovi ga niso sprejeli," povdarja sv. evangelij. Tako je moral biti Odršenik rojen v temni votlini, ki je ob slabem vremenu služila kot zasilen hlev.

"Karkoli ste storili enemu izmed najmanjših, to ste meni storili," je govoril in še danes govori po svojem evangeliju naš Gospod. Toda resnica je zopet: Kakor se je Jezusu, Jožefu in Mariji godilo, ker so bili revni, tako se godi večinoma njim, ki so revni, tuji popotniki. Svet je mrzel, hladnen računarn, brez srca, brez človeškega čuta, kakor so bili Betlehemčani, ki so odganjali od vežnih vrat moža z no-sečo ženo.

V Evropi je še na stotisoče beguncev, baje je samo novih pribežnikov iz Jugoslavije nad 20,000, poleg njih pa še polno prejšnjih beguncev, ki životarijo po raznih taboriščih, vsem tem je zaprta pot v prekomorske države, kjer bi si lahko služili kruh.

Pred nekaj tedni mi je pisal starejši fant, ki je pribežal iz Jugoslavije. Doma je poslušal radio "Free Europe" in "Voice of America" o svobodi, ki vlada izven železnega zavora. Fant je bil že več mesecev prej zaprt in zdaj mu je grozila zopet aretacija, pa je sklenil, da tvega nevarnost za življenje in gre preko meje v svobodni svet. Toda zunaj ga je čakalo silno razočaranje. Sprejem v tuji deželi je bil naravnost sovražna. Avstrijci in Italijani sovražno sprejemajo naše begunce. V taborišču, kjer mora živeti, so zelo slabe razmere, pa vse bi prenesel, ko bi bilo vsaj kaj upanja, da bi se mogel kam izseliti. Toda vse države so zaprle svoje meje in se branijo beguncev.

Združene države so sprejele zakon, ki kaže, da pri nas vlada oni duh Betlehemčanov, brez srca in brez ljubezni in brez človečanskega čuta. Naše radio postaje vodijo ogromno propagando med vsemi navodi za železno zaveso, govore jim, da se borimo za svobodo narodov, za osvobodjenje onih, ki trpe v komunistični sužnosti. Ko pa kdo za železno zaveso verjame tem glasovom in pride ven v svobodo, ga vtaknejo za žico v taborišče in mu zapro pot v svobodno življenje. Kanada in ZDA so sprejele zakon, ki zabranjuje vselitev beguncem, Anglija, Francija, južno-ameriške države se jih branijo . . .

"Ker za nje ni prostora . . ."

Moderni farizeji in Betlehemčani!

Samo dolina ob reki Mississippi bi lahko sprejela še pol milijarde ljudi, novih naselencev, trdijo strokovnjaki, Kanada bi jih mogla preživeti več milijonov, južnoameriške države vsaj sto milijonov . . . pa se vsi branijo beguncev. "Za nje ni prostora."

Kaj govorite farizejsko o borbi za osvobodjenje narodov za železno zaveso, če niti beguncev od tam nočete sprejeti! Vsa propaganda "Free Europe" in "Voice of America" je prazna, dokler nihče niti beguncev ne sprejme, ki pribeže izpod jarma sužnosti za železno zaveso.

"Kaj so prilični begunci sem?" So se nekateri izpraševali. Ko je sprejela naša država par stotisoč teh ljudi. Tako vprašanje je tudi dokaz, da se še danes to godi, kar se je go-dilo pred 1956 leti v Betlehemu. Niti prostora jim ne privoščijo!

BESEDA IZ NARODA

Slovenski družabni večer

Uspel nastop "Korotana," "Lilije" in "Kroga" v korist "Katališkega doma" v Gorici in slov. semenišča v Argentini

Cleveland, O. — Pevsko društvo "Korotan," dramsko društvo "Lilija" in klub "Krog" so v nedeljo 28. decembra skupno priredili Slovenski družabni večer. Treba je reči, da je bil spored lep, na dostojni kulturni višini in da je kljub lepemu dnevu privabil precej starih in novih Amerikancev. Pozdraviti je treba tudi ta način slovenskega kulturnega izživljanja. Igra sama je morda preprostem človeku bližja, zdi se mi pa, da je tudi ta spored bil vsakemu razumljiv, čeprav so bile vmes točke, ki so zahtevale več kot samo gledanje. Naj omenim samo recitacije, posebno Cankarja. "Vse blagoslove, tebi ljubljana" ni lahka stvar.

Dramatsko društvo Lilija je postavila na oder prizor iz opere Miklavž prihaja. Veliko prisrčnosti je v tem delu. Ko gledam otroke, vselej mislim za deset let naprej. To je vse naše upanje. Na teh otrocih bo čez čas visela naša slovenska beseda v tujini. Če se nam to izpridi, smo vse izgubili. Zato je velike hvale vreden trud režiserja P. Kneza, ki gotovo žrtvuje veliko časa otrokom. Prepričan pa sem, da je to obremen najbolj rentabilno delo, ki ga more kdo vršiti v prid slovenski besedi na tujem.

Izvajanje samo je bilo lepo. Gotovo je, da ni vselej popolne enotnosti. Otrok je otrok, toda splošen vtis je bil v resnici lep. Tudi Svetonočni prizorček je šel vsem do srca.

Omenil bi pri tem le eno. Spremljava je bila preglasna. Svetonočni prizorček, ki je bil brez spremljave, je prišel bolj do izraza.

Simbolična slika Domotožje je bila zelo doživeta. Gdč. Jožica Varšek ima globoko čustvanje. Za preprostega gledalca je bila slika morda malo težka, je pa v resnici globoko ponazarjala hrepenenje po domu.

Zelo dobre so bile pevске točke. Vse je navdušil tenorist Franček Gorenšek, ki je zapel arijo iz Melodije srca in Mattinajo v italijanskem originalu. Jasno je videti, da ima pevec dobro izšolan glas. Nič nima izumetničenega, glas mu je mehak in zelo lep. Mattinato je moral ponoviti.

Prav tako je bil zelo dober baritonist Jože Dovjak, ki je zapel Mornarja v Vilharjevi preredbi. Močan glas, prijetne barve je vse presenetil. Imel sem občutek, da kljub vsemu pri Mornarju ni bil povsem trden. V pesmi "Ti si urce zamudila" mi je bil bolj všeč.

Tenorist F. Turel je zapel Pavličičvo Pred durmi in Adamičvo Nocoj je pa svetla noč. Glas mu je bil lep, toda na nekaterih krajih pade tenorist v neko čudno maniro, ki me je motila. Tisto trganje, ki sem ga sicer že večkrat slišal tudi pri drugih pevcih, se mi zdi, ni na mestu.

Moški zbor Korotana je zapel dve pesmi Sem bil na vas in Zabe. Glasovno je zbor zelo ubran. Same mlade moči, pred katerimi leži veliko bodočnost. Vesel je človek te mladosti. Slovenska pesem v Ameriki še krepko živi. To je veliki podstav na katerega lahko veliko zidamo.

Ženski zbor Korotana je zapel Kje so tiste stezice in Tam gori za našo vasjo. Da so pesmi revzgage, je znak že to, da je moški zbor moral dodati še Ob večerni uri, ženski pa se ni dal preprositi, kljub temu, da so poslualci iz dolgim ploskanjem to želeli.

Cela prireditve je bila morda malo dolga. Malo so krivi poslualci, ki so zamujali, malo tudi vezalec, ki je bil večasih predolg. Prav je, da se posamezne točke

vežejo, vendar se mi zdi, da bi se dalo napraviti krajše.

Režiser dr. Milan Pavlovič je opravil veliko delo. Opravil ga je zelo dobro. Mislim, da je vsak odšel s prireditve vesel in zadovoljen.

Med odličnimi gosti sem opazil škofa Gregorija Rožmana, g. Antona Grdina, ki je bil pokrovitelj prireditve in g. msgr. Škerbeca. Dvorana v začetku se je počasi polnila, ob koncu je bila tudi dokaj dobro zasedena. Želel sem si vendar več ljudi. Morda je nekaj krivde na tem, ker je bila tudi na večje otroke vstopnina 50 centov. Naj bi se drugič to opustilo.

Naj bi novo leto, ki je pred

namo, bilo za našo slovensko besedo leto plemenitih naporov. Naj bi vsak, kdor more, gradil in klesal to našo drago besedo, da bi tudi na tujem krepko rasla in predstavljala naš narod v tisti luči, ob kateri bo vsak obstal in se zamislil: tako kleno besedo more imeti samo klen in zdrav narod!

Karel Mauser.

Praznujte Silvestrovo z nami

Cleveland, O. — Pod okriljem direktorja, Kluba društev, ženskega odseka in dramskega društva "Lilija," priredi Slovenski dom na Holmes Ave. silvestrovanje. Pričetek v sredo 31. dec. t. l. ob 8. uri zvečer. K plesu bo igral poznan in privlačen Habat orkester. Na razpolago bodo prvovrstna okrepčila. Kdor hoče vesel in razigran skočiti iz starega v novo leto, naj pride na našo prireditev.

Joško Penko, predsednik.

Zapostavljanje slovenskega dela dežele

V drugi polovici t.m. je koroški dežel. zbor razpravljaval o dežel. preračunu za 1953. V razpravi so govorniki vseh 3 vladnih strank govorili v prvi vrsti o splošno političnih vprašanjih in šele nazadnje o preračunu. Iz vseh govorov je bilo jasno vidno, da je to zasedanje že popolnoma pod vplivom volitev, ki bodo 22. febr. prih. leta.

Natančnejša razčlenitev tudi novega dežel. preračuna jasno pokaže, da je slovenski del koroške dežele zapostavljen na vsej črti, le v plačevanju davkov in drugih prispevkov je izenačen z nemškimi. V koroškem dežel. zboru so že od 1945 socialisti v večini, v njihovih rokah so vsi glavni referati deželne uprave, zato so oni v prvi vrsti tudi odgovorni za krivico, ki se godi slovenskemu delu dežele. To pa seveda prav nič ne zmanjšuje soodgovornosti drugih dveh vladnih strank.

Borba proti pouku slovensčini na šoli v Velikovicu

Pred kratkim je velikovski občini odbor soglasno sklenil, da pojde posebna deputacija občine v staršev do dežel. vlade z zahtevo, da odpravi obvezni pouk slovensčine. Po poročilu "Unterkaerntner Nachrichten" z dne 12. t.m. so se na seji obč. odbora prav posebno zaganjali v pouk slovensčine na tamošnji dvojezični šoli odborniki Rogy, Schubert, Pobeheim, Dollinger in Pauer. — Zanimivo je, da so za predlog glasovali tudi socialisti, ki v besedah vedno zatrjujejo narodnostno strpnost in prijateljstvo do Slovencev.

Omenjeni sklep veliko, obč. odbora izpričuje, kako bore malo vidijo velikovski mestni predstavniki preko svojega domačega jezika. Velikovec je glavno mesto slovenske Podjune. Vsi velikovski trgovci in obrtniki žive od sloven. denarja, njihovi zastopniki v obč. odboru pa hujskajo proti slovensčini v šoli. Če bi gospodje imeli samo malo soli v glavi, bi ravno nasprotno ravnali. Če je kdo dolžan naučiti se slovensčine, so se je dolžni naučiti velikovski meščani. Sicer pa starejši in srednji rod slovenski še zna, sama mladina naj bi je ne smela več znati. Ali ni to zločin nad lastno madino?

Borba za sloven. napis na šoli v Svečah

Letos je bila na zunaj in znotraj obnovljena ljudska šola v Svečah, rojstnem kraju Miklove Zale. Zastopnik slovenske stranke v bistrickem obč. odboru, pod katerega spada sveška ljudska šola, je zaradi tega predložil socialističnemu županu na Bistrici v Rožu, da se napravi v smislu enakopravnosti obeh narodnosti na šolskem postopju tudi slovenski napis. Poleg zastopnika slovenske stranke g. Ferčnika se je na obč. seji zavzel za dvojezični napis tudi obč. odbornik avstrij. Ljudske stranke g. Partl, ki je socialističnim zastopnikom v odboru povedal, da obiskuje šolo v Svečah 90% otrok sloven. staršev, glede na socialistično slijanje, češ, da so za znosno sožitje s sodeželanji drugega jezika, pa je socialistom odkrito povedal, da bi socialisti, če bi jim zunanje politični položaj dovolil, pomagali z največje volje, da se zbrise še zadnje ostanke slovenskega pouka na dvojezičnih šolah.

Pri glasovanju so za napis "Ljudska šola" glasovali g. Ferčnik, g. Partl in komunistič. odbornik g. Fritzer, glasovanja sta se vzdržala drugi zastopnik ljud. stranke g. Moebius in odbornik VdU g. Jerolitsch, do čim je glasovalo vseh 7 socialističnih obč. odbornikov proti dvojezičnemu napisu.

Tako se danes na sveški ljudski šoli blešči samo nemški napis in narodov na Koroškem. Za nas Amerikance pa je tudi to dokaz, kako današnja Avstrija pojmuje demokracijo.

Novi jugoslovan, poslanik v Avstriji

Sredi januarja prih. leta bo prevzel mesto jugoslovan. poslanika na Dunaju Dragomir Vučinič, ki je bil vodja jugoslovan. delegacije v Gleichenbergu pri razgovorih o malem obmejnem prometu in dvolastniških posestvih. Novi poslanik je bil rojen 1919 na Cetinju, 1941 je opravil pravno fakulteto, med vojno se je pridružil partizanom, po 1947 je bil načelnik oddelka za agitacijo in propagando pri CK ZKJ (Centralni komite zveze komunistov Jugoslavije), maja 1951, je bil imenovan za načelnika evropskega

K sodobnim svetovnim problemom

Kadarkoli v povojni dobi je Sovjetija napravila s svojimi dejanji slab vtis na svetovno javno mnenje, se je oglasil sam njen vodnik Jože Stalin in znova poudaril miroljubnost in dobre namere Sovjetije.

Sovjetija je v zadnjem času trpela na svojem ugledu zaradi procesa v Pragi, ki je vrgel čudno luč na vse komunistični svet, prav posebej na Sovjetijo samo. V Združenih državah pa tudi izven njih je pa Sovjetom škodovala zlasti objava poročila senatnega odbora, ki je preiskoval množični umor v Katynu. Na dunajskem mirovnem kongresu so govorniki sicer hvalili sovjetska prizadevanja za dosego svetovnega miru, toda kongres je našel pre malo odmeva v svetu. Tako se je oglasil sam Stalin, da spravi mirovno akcijo v pravi tek.

Odgovori, ki jih je dal Stalin na vprašanja dopisnika lista New York Times, so v glavnem močno podobni njegovim starejšim izjavam. Stalinu se je zdelo vredno znova poudariti, da vojna med Sovjetijo in ZDA ni neizogibna. To mi Stalinu prav radi verjamemo, saj smo zadnjič omenili, da Stalinu ni do vojne v starem smislu in da je prepričan, da bo brez nje lahko zavladal vsemu svetu. Z nemiri, ki jih komunisti povzročajo, kjerkoli v svetu le morejo, s podtalnim rovarjenjem in mrzlo vojno upa Kremelj svobodni svet tako oslabiti in razkrojiti, da mu bo kot zrelo jabolko sam padel v naročje.

Stalin je l. 1949 dejal, da bi se rad sestal s predsednikom ZDA in se z njim pomenil o napetosti, ki vlada med obema velesilama. Podobno izjavo je dal tudi tokrat, le v malo hladnejši obliki.

Sovjetija je po Stalinovih besedah zainteresirana na končanju vojne na Koreji. Zanimivo je le, čemu je potem ne konča? Svet je svoj čas na izjave komunističnih veljakov veliko dal in od njih tudi često marsikaj upal. Izkušnje zadnjih let pa so Zapad poučile dovolj, da zahteva poleg lepih besed tudi lepa dejanja. Teh pa — ni!

Francija je že spet sredi vladne krize. Iz leta v leto tarejo državo podobne težave, nobena vlada jih ni v stanju rešiti. A. Pinay je poskušal storiti, kar ni uspelo drugim. Nekaj je dosegel, končno pa doživel neuspeh. Francija preživlja težko krizo doma, nima pa nič manjših težav v svojih obširnih prekomorskih posestvih. Vojna v Indokini požira ogromne vsote, težave so v Severni Afriki, težave na Madagaskarju. Šibe francoske vlade niso v stanju rešiti vprašanj domače politike in nimajo dovolj ugleda, da bi izvedle po-

oddelka v jugoslovan. zunanjem ministrtvu. Ima mnoga visoka jugoslovska odklovanja in Partizansko spomenico. — Sedanjji jugoslovan. poslanik na Dunaju Slovenec Viktor Repič pojde v Belgrad v zunanje ministrtvo.

Radgonski most

10. t. m. je bil odprt promet preko novega radgonskega mosta čez Muro, ki je bil slovesno odprt že sredi poletja, kakor je poročala tudi AD. Takoj takrat prometa čez most niso odprli, ker še niso bila urejena carinska posopja na obeh straneh mostu.

Najboljši dokaz

— Tako, gospod profesor, zdaj lahko greste pogledat novorojenčka, jaz pa prinesem ta čas pudra.

— Pudra? Torej že zopet hčerka!

— Nad devet desetih površine države Rhode Island pripada mestnim občinam.

trebne reforme v prekomorskih posestih. Polagoma prodira v francoski javnosti prepričanje, da je treba državno ustavo spremeniti v toliko, da bo dobila druzava trdno vlado, ki bo imela dovolj moči in ugleda, da bo mogla izvesti tudi one rešilne sklepe, ki jih javnost ne mara. Stara resnica je, da je bolniku treba jemati zdravila, če hoče ozdraviti, pa naj bodo ta tudi grenka.

V Kairu se je sešel velik muslimanski svetovni kongres poglavarjev, ki je pod predsedstvom bivšega jeruzalemskega muftija Huseina oklical sveto vojsko proti Franciji, ker preganja arabske nacionaliste v Maroku in Tuniziji. Oklic pravi, da morajo to sveto vojsko podpirati vsi pravi muslimani po svetu in ne samo pripadniki arabskih držav v Afriki in Aziji. Ime Huseina je v vsem muslimanskem svetu najbolj zveneča — sledili mu bodo verniki od obale Atlantika do obal Pacifika in Indijskega oceana. Ko je leta 1945 Husein kot zaveznik nacistov zbežal iz Nemčije, kjer so ga lovili Angležji, so ga rešili Francozi, ki so ga nato v letalu prepeljali v Palestino in Egipt, da je tam nadaljeval s svojo borbo proti Angležem. Danes se jim to dejanje čudno poplačuje — Husein jim je poslal ves muslimanski svet na vrat.

Medtem ko se v Afriki razvija muslimanska fronta proti Franciji, se je nenadoma ugotovilo, da se pripravlja devarna komunistična fronta proti zahodnim zaveznikom v Perziji. Ameriški državni tajnik Acheson je na pariškem zasedanju Atlantskega bloka pozval k sebi Edena na poseben razgovor in mu povedal, da je ameriška obveščevalna služba ugotovila, da je v Perziji dosegla kriza svoj višek. Ker Mossadegh petroleja zaradi angleške blokade ne more prodajati, prehaja kontrola nad ljudstvom, ki trpi zaradi stiske, v roke komunistične Tudeh stranke. Le malo je še treba, pa bo tam eksplodiralo in bo Mossadeghu sledil diktator, ki bo spravil deželo pod kontrolo Moskve. Ako bi se to zgodilo, tedaj bi se ves strateški položaj na svetu zelo spremenil. Vsa obilna petrolejska polja v Mali Aziji bi prišla v roke Sovjetom, zahodni zavezniki bi bili ob glavne surovine, ki so tako potrebne za vojsko. Anglija mora nujno nekaj storiti, da se položaj Mossadegha utrdi.

Ker dela Anglija raje po svoje kakor pa tako, kakor to žele v Washingtonu, je morala ameriška vlada sama pohiteti. Mossadegh je dobil obljubo, da mu bodo poslali 100 milijonov dolarjev, da bi bil kos prvim najhujšim težavam.

V Egiptu prevzema vedno več oblasti general Naguib v svoje roke. Sedaj posebna komisija pripravila načrt nove ustave. — Pravi, da bo Egipt najbrž postal republika — Naguib sam pravi, da bi mu bilo ljubše, da bi ostal monarhija — vendar pa prepušča odločitev ljudskemu plebiscitu, ki bo o tem odločil.

Sam pa je povabil k sebi tuje časnikarje ter jim ponovil željo Egipta pristopiti k zahodni obrambni zvezi. Egipt bi moral le poprej doseči izpolnitev dveh pogojev: — Sudan naj se priključi Egiptu in Angležji naj odidejo iz področja Sueškega kanala. Stara terjatev, vendar nova v toliko, ker je Naguib tokrat jasno nakazal, kam hoče postaviti Egipt. Poudaril pa je, da je nesmisel govoriti o tem, da lahko ostane Egipt nevtralen. Tudi se nikdar ne bo podredil vzhodnemu bloku ter postal zaveznik Moskve. Naravno je samo to, da se priključi zahodnemu zaveznikemu obrambnemu sistemu.

KANADSKA AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLYSLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

Če se ozremo nazaj

Leto je pri kraju in začenja se novo. Če se ozremo nazaj v staro leto, se bomo spomnili tega ali pa onega važnega dogodka. Če bi šli listat po časopisih, bi se ustavljali na glavnih naslovih in mimogrede ugotovili, kaj se je vse važnega zgodilo. Kanadsko časopisje je poročalo tako o svetovnih kakor tudi o domačih kanadskih novicah. Nekateri torontski časopisi so skušali napraviti ob koncu leta nekakšno novičarsko bilanco; prišli so do zaključka, da je novica o smrti angleškega kralja v preteklem februarju najbolj prizadela Kanadčane. Pravijo, da je bila za Kanado to večja novica kakor pa na primer zmaga Republikanske stranke v Ameriki. To je lahko res, lahko tudi ne.

Izrpek, ki ga je napravilo kanadsko časopisje, pravi, da so bile tele svetovne novice za povrstjo najvažnejše: smrt kralja Jurija VI., Eisenhowerjeva zmaga, "Flying Enterprise", izgon kralja Farouka iz Egipta, upori komunističnih ujetnikov na otoku Koje, Zelezniška nesreča pri mestu Harrow v Angliji. Najvažnejše kanadske novice pa naj bi bile po mnenju glavnih urednikov torontski dnevnikov te-le: Zločinska Boydova tolpa, Izbruh živinske bolezni v Saskatchewanu, imenovanje G. Masseyja za generalnega guvernerja Kanade, Porast veljave kanadskega dolarja, Zmaga stranke Social Credit v Britski Kolumbiji in Uspeh konservativcev v tradicionalno liberalnem New Brunswicku.

Farouk se je odpovedal prestolu po vojaškem udaru v Egiptu julija meseca. Na otoku Koje je našlo v uporih smrt 76 severnokorejskih in kitajskih vojni ujetnikov; Ottawa je na ta dogodek ostro reagirala; kanadski vojaki, ki so bili dodeljeni k straži teh ujetnikov brez vednosti najvišjega poveljstva naše armade, so bili odpoklicani, poveljujoči častnik pa je bil upokojen. Nesreča pri kraju Harrow je zahtevala 111 življenj. Imenovanje G. Masseyja je bilo brez dvoma predmet neštevilnih ugovorov. G. Massey je prvi Kanadčan, ki je kdaj v zgodovini naše dežele postal njen generalni guverner. Poizkusi z atomskimi bombami v Avstraliji niso bili glavni predmet zanimanja. Važna je bila novica o tem, da je kanadski dolar prekosl ameriškega. To se je zgodilo 6. marca. Kanadski dolar je bil šibkejši kakor ameriški vseh zadnjih 14 let. Nekateri uredniki so mnenja, da je staviti med važnejše novice preteklega leta v naši deželi tudi potopitev tovorne ladje "Pennsylvania," pri čemer je izgubilo svoja življenja 46 mornarjev. Ladja se je bila potopila še januarja ob britsko kolumbijski obali. Imenovanje našega zunanega ministra za predsednika glavne skupščine ob času jesenskega zasedanja v New Yorku naj bi tudi spadala med glavne novice.

Kot važnejše dogodke v Kanadi navajajo izid provincijalnih volitev v Britski Kolumbiji, ki je postavil na krmilo desničarsko stranko "Social Credit." Nekateri uredniki pravijo, da si je važno zapomniti tudi tatvino

215.000 dolarjev vrednih zlatih palic na letališču pri Torontu in pa upor jetnikov v Guelphu. Kanadska Ameriška Domovina je o vseh teh dogodkih bolj ali manj izčrpano poročala. Poročali pa smo tudi o dogodkih v naših kanadskih naselbinah in kjer to ni bilo mogoče, smo objavljali pisma posameznikov. Splošopolitičnih novic v naši prilogi nismo prinašali, ker je to zadeva urednika prve strani in ne urednika tedenske priloge za Kanado.

Ljudje se najdejo, ki jim ti ali oni ali pa sploh vsi članki naše priloge niso všeč. Eni tožijo, da prinašamo le preveč kanadskih novic, ki da niso zanimive, drugi spet pravijo, da ni vredno prinašati pisem tistih ljudi, ki so si rešili življenje z begom iz Titovine. Nekateri so rekli, da leposlovni podlistki niso hvalježno čtivo in morda je bil kdo, ki si je mislil, da je zelo malo važno, koliko kanadskih vojakov pade na Koreji. Uredništvo si je kljub temu prizadevalo, da bi objavljalo novice in članke iz vseh krajev in vseh poprišč. Objavljali smo članke, ki so jih napisali naši rojaki po Kanadi z izrecnim namenom, da bi po potrebnem ali nepotrebnem hvalili svoje prijatelje. Objavljali smo vsa pisma, ki so bila zrela za objavo. Objavili smo nekaj novic, ki so se kasneje izkazale za manj točne. To se pri urejevanju časopisa rado zgodi. Nekaj pisem, ki so namenoma potvarjala resnico in ki so poročala čiste izmišljotine, smo hvalobogu pogruntali, preden smo jih namenili za tisk. Prav zaradi tega je uredništvo dosledno zahtevalo podpisane dopise. Vsi članki, ki niso bili podpisani, so bili članki in novice splošnega značaja in pa tisti, ki jih je privedlo ali pa naročilo uredništvo pri svojih ožjih sodelavcih.

Škoda je bilo le, da nismo prejeli še več pisem. Uvesti smo hoteli rubriko osebnih novic. Obrnili smo se na merodajno mesto v Torontu. Poslali so nam kratko zbirko trenutnih osebnih novic, potem pa so nato kljub opominu pozabili.

Tistih, ki jim v Kanadski Ameriški Domovini nič ni všeč, ne moremo pomagati. Takim, hvalobogu maloštevilnim ljudem, nemara še marsikaj drugega ni všeč. Upoštevalo pa bo uredništvo kanadske priloge našega lista vse tudi vnaprej nasvete in prošnje, kako naj bo priloga urejena. Jasno, da imajo pri tem naročniki prednost. Vsi, ki čitate kanadsko prilogo, a na časopis niste naročeni, boste zamogli vplivati na obliko, vsebino in obsežnost kanadske priloge najbolje na ta način, če se boste na časopis naročili in nas potem postregli s kritiko priloge, kadar, koder in če je potrebna. Vsem čitateljem pošiljamo voščila za Novo leto!

Slovenske potniške agencije TRANSMUNDIAL

SE PRIPOROČAJO ROJAKOM.
★ vozne karte za ladjo ali avion
★ denarna nakazila, paketi
★ prevodi, emigracija itd.
pišite ali nas obiščite, govorimo slovensko

GENOVA—Italija, Via Balbi 38
CARACAS—Venezuela, Pasaje Capitulo 16
TORONTO—Kanada, 258 College St., Tel. MI 4868
MONTREAL—Kanada, 2098 St. Catharine West. Tel. FI 5306

Vsak osmi Torontčan — novi naseljenc

Toronto, Ont. — Na nekem sestanku družabnega društva Riverdale Neighbourhood Workers je povedal svetnik za državljanstvo pri pokrajinskem vzgojnem ministrstvu g. Štefan Davidovič, da je danes vsak osmi Torontčan — novi priseljenc.

G. Davidovič je govoril članom zgoraj omenjenega društva na njihovem decemberskem sestanku, da je večina teh novih Kanadčanov v Torontu odraslih in da morajo s tem računati. "Navade, zanimanja in vrednotenje stvari", je rekel g. Davidovič, "so stvari, ki si jih človek pridobi v svoji otroški in odrasla dobi in je zato za odrasle ljudi težko ali pa sploh nemogoče, da bi jih spremenili."

Davidovič je rekel, da bodo novi Kanadčani obdržali svoja izročila, način prehrane, oblačila in glasbe. Svetnik Davidovič je mnenja, da to Kanadi lahko samo koristi. Dolžnost kanadskih društev pa je, da upoznajo nove Kanadčane z ureditvijo dežele in jih pouče o odgovornosti posameznika državi in njenim zakonom.

Redovnice pripovedujejo o svobodi na Kitajskem

Vancouver, B. C. — Tik pred božičem sta se pripeljali v Vancouver na krovu norveške ladje dve kanadski katoliški redovnici, ki sta uživali v rdeči Kitajski večletni hišni zapor. Sestra Marija Angela iz kraja Pembroke, Ont., je dejala, da sta postali s svojo soredovnico — prijateljico v Kitajskih komunistov — jetnici v bormem podstrešju, odkoder ju komunistični oblastniki dve leti niso pustili nikamor. Sestri se v tem času hišnega zapor nista smeli pogovarjati z nikomer. Tudi jima komunisti niso dovolili, da bi imeli v svojem podstrešnem zaporu svoj radio.

Usmiljenka Marija Angela je vodila v kraju Lishui v provinci Čekjang, tristo milj zapadno od Šanghaja, katoliško šolo in bolnišnico. Po prihodu komunistov so šolo zaprli in prav tako komunisti niso dovolili usmiljenkam, da bi nadaljevale s svojim delom v tamošnji katoliški bolnišnici.

Podoben hišni zapor še sedaj uživa na Kitajskem montrealški katoliški škof Turner in več drugih misijonarjev in redovnic iz Kanade.

Papežovo božično poslanico so prenašali v 24 jezikih

Vatikan. — Vatikanski radio je prenašal za božič govor svetega očeta Pija XII. v 24 jezikih. Prvi prevod, ki so ga naredili iz besedila papeževe božične poslanice, je bil angleški, potem pa so prestavili govor na številne druge jezike, predvsem v jezike, ki jih govore v Srednji in Vzhodni Evropi, za tako imenovanim "železnim zastorom." Vatikanski radio je prenašal govor sv. očeta Pija XII. za pretekli božič tudi Slovincem doma in po svetu v slovenskem jeziku.

Načrt za namakanje južnega Saskatchewan

Ottawa. — Naš ministr. predsednik g. Louis St. Laurent je prejel pred božičem v svojo pisarno prvi del posebnega poročila o nameravanim načrtu za namakanje južnega dela pro-

vince Saskatchewan na kanadskem Srednjem Zapadu. Poročilo, ki so ga sestavili vladni inženirji in drugi strokovnjaki v službi naše zvezne vlade, je baje proti načrtu za namakanje. — Strokovnjaki so študirali prilike za napravo velikega jezusa na strugi South Saskatchewan River pri kraju Outlook, Sask., eno leto in se odločili, da bodo priporočili vladi, naj tega načrta ne podpira. Strokovnjaki so mnenja, da gradnja tako velikega projekta v sedanjem času ne bi bila posebno modra poteza.

Mimogrede

Delavstvo vseh katoliških delavskih sindikatov v Quebecu, ki je zaposleno v tekstilni industriji, bo šlo najverjetneje takoj po novem letu stavkat. Napovedana stavka vsega tekstilnega delavstva katoliških sindikatov se je zdela neizogibna potem, ko so v mestu Louisville, Que., propadla pogajanja med sindikalnimi zastopniki in delodajalci. Stavka v Louisville, Que., je bila pred nedavnim zadušena s policijsko akcijo. Več stavkojočih je bilo pri tem ranjenih.

Sredozimska čebela je tik pred božičnimi prazniki pičila neko gospodinjko, ko je krasila božično drevo. To se je zgodilo neki gospodinjki v mestu Brantford, Ont. Sredozimska čebela se od navadne razlikuje samo po tem, da leta in pika tudi pozimi.

Epidemija stekline v severozapadnem koncu Kanade, o kateri smo že nekajkrat poročali, ni nikakoli šala: kanadska zvezna vlada je zapovedala strogo karanteno ozemlja, ki se razteza od severno od 55. vzporednika. Psi, ki žive severno od tega vzporednika, ne smejo prekoračiti karantenske meje. Zapoved je stopila v veljavo 20. decembra.

Poslancem v kanadski parlament v Ottawi ni bilo treba za božič frankirati božičnih voščil. To seveda ni nič novega: kanadski poslanci in senatorji nikoli ne frankirajo svojih pisem. Toda za te božične praznike, so izračunali, so odposlali kanadski poslanci svojim prijateljem in znancem okrog tristo tisoč voščilnih kart, kar je stalo pošto več ko pet tisoč dolarjev.

Kanadskim železničarjem so povišali plačo: vsak železničar bo prejel zdaj 16 centov več na uro. Družbi CNR in CPR bosta plačali svoj povišek delavcem vse od septembra. Železničarske unije so zahtevale 45 centov poviška.

Žalosten konec

Spomnili se boste, da smo pred časom v kratki notici poročali o pobeju na jetiki bolnega Eskima iz tuberkuloznega sanatorija na Mountain pri mestu Hamilton, Ontario. Eskimo je postal s prihodom jeseni melanholičen in je kljub slabemu zdravju odšel iz bolnice. Nevešč angleščine in doma daleč na severu, so takrat predvidevali, da mož ne bo prišel do svojih rojakov v Great White River. David Mikeyook, kakor je bilo Eskimo ime, je resnično žalostno končal. Iz bolnice se je David skobacal do bližnjega potočka, se tam skrnil, prebežal in po sedmih tednih — umrl od pomanjkanja in strahu. Pred nedavnim na račun tega tragičnega dogodka napisala zaščitna sestra

Helen Elliott Goglinsky v kanadsko časopisje dalše pismo, v katerem se zavzema za tega melanholičnega, umrlega Eskima, ki ga tisti, kateri so ga bili poslali v bolnišnico tako daleč na jug, proč od njegovih rojakov, niso razumeli. Zaščitna sestra pravi v tem svojem pismu, da bi morala zvezna vlada sezidati potrebne bolnišnice za Eskime na severu, čigar podnebnja so Eskimi vajeni.

Nova znamka

Ottawa. — Kanadske pošte bodo izdale 2. februarja 1953 novo poštno znamko v nominalni vrednosti \$1. Znamka bo pokončne oblike. Predstavljala bo sliko indijanske kočice s Pacifiškega primorja, s totenpolom pred hišo. Znamka bo črne barve.

Zanimiv film

Toronto, Ont. — V Kanadi so pred kratkim dovršili nov film, ki mu je naslov "Citizen Verek." Film je kratek, a je zanimiv ne samo zaradi svoje vsebine ampak tudi z druge strani. Vsi glavni igralci v tem filmu so novi priseljenci. Film je omogočila kanadska "Narodna filmska zbornica."

Film "Citizen Verek" nam kaže zgodbo mladega para, ki se bori z uživanjem v kanadski način življenja. Glavno vlogo Varka igra estonski igralec in režiser Rein Andre. Njegova žena je tudi v filmu obdržala svoj položaj, t. j. ona igra vlogo Varkove žene. Med igralci najdemo tudi avstrijskega odrskega umetnika, ki je žel priznanje že v Avstriji; preden se je preselil v Kanado. Njegovo ime je Josef Furst. G. Furst je pred nedavnim igral pri kanadski skupini Jupiter Theatre, ko so dajali Eugene O'Neillovo dramo "Anna Christie."

Film je uspel kljub svoji kratkosti. V filmu ni kake sentimentalne tendence. Zgodba nas prepričuje, da se morajo novi Kanadčani sami potruditi, da se bodo živeli v novo domovino, vsem drugim pa nehoti dopoveduje, da na nove priseljence ne smemo gledati z ozkogrudnega stališča.

Posebne vrste rekord

New York, N. Y. — Kanadčani so postavili nov rekord, čitamo v poročilu Ameriške telegrafске in telefonske družbe, ki je pred kratkim izšlo. V tem poročilu stoji, da so Kanadčani na prvem mestu kar se tiče telefoniranja. Na vsakega Kanadčana je leta 1951 prišlo nič manj ko 378 telefonskih klicev. Morda vas lansko leto ni nobeden nikdar poklical po telefonu, toda to nič ne de. Kanada ima še vedno svoj rekord. Upoštevaajoč prebivalstvo naše dežele so Kanadčani telefonirali tolikokrat, da bi prišlo na vsakega posameznika 378 klicev. Za Kanadčani rahlo zaostaja Amerika, kjer pride na vsakega človeka 376 klicev na leto.

Omenjena družba je objavila podatke o uporabljanju telefona v 250 deželah. Turki so, izgleda najbolj molčeči. Tamkaj pride na vsakega prebivalca komaj pet telefonskih klicev na leto. Največ telefonskih aparatov pa ima Amerika: na vsake tri ljudi pride po en telefon. Švedska je na drugem mestu. Na Švedskem imajo po 25 telefonov na vsakih sto prebivalcev, v Kanadi pa 22 na sto ljudi. Največ telefonov je v New Yorku: 3.350.000. Nobeno drugo mesto na svetu nima toliko telefonov, vsa Francija jih nima toliko in ves ogromni azijski kontinent tudi ne dosega New Yorka, kar se tega tiče.

O Sv. Nikolaju in o Santa Claus

Dejstva in baje o Miklavžu so tako prepletene, da je težko vedeti, kaj je na vsem resnice in kaj je zgolj izročilo domišljije človeških rodu v zgodovini. Toda zgodovinarji, ki so proučili stare rokopise, morajo potrditi, da je Miklavž resnično živel.

Skoraj gotovo lahko trdimo, da sv. Miklavž ni bil take vnanjščine, kakor ga rišejo dandanes. Mož ni bil debel in dobrovoljnega obraza. Varneje je trditi, da je bil mož duhovnik, ki je nosil duhovniško oblačilo. Vsa zgodovinska poročila o njem pa so si edina v tem, da je bil neizrečeno dobrega srca.

Sv. Miklavž je bil rojen kot Nikolaj, v mestu Patras, v starodavnem maloazijski pokrajini Licija. Njegova mladost je bila mirna in deček je bil zelo veren in marljiv v učenju. Njegova dobrotnost, ki se je kazala že v mladosti, je gotovo pripomogla, da so ga ljudje izbrali za patrona otrok.

Nikolajevi starši so bili bogati, ko pa je umrl njegov oče, je Nikolaj sklenil, da bo skrivaloma razdelil družinsko bogastvo. Legende pravijo, da je metal skozi dimnike v hiše revnih ljudi vreče zlatnikov. Skozi vse svoje življenje je opravljal Nikolaj dobra dela in nekateri vedo povedati, da je delal celo čudeže. Za časa svojega življenja je postal nadškof in po njegovi smrti so ga leta 343 po Kr. proglasili za svetnika. Dejstva o njegovem življenju in delovanju so postala v teku stoletij nejasna, a nekaj točnosti in gotovosti se nam je ohranilo neobajanih.

L. 949 se je odpravil ruski car Vladimir v Carigrad, kjer se je dal krstiti. Zgodovina ne pove, kaj se je bilo ob tej priliki zgodilo, resnica pa je, da je car Vladimir po svoji vrnitvi v Rusijo oklical Nikolaja za zaščitnika Rusije. Nedolgo za tem so začeli Laponci in drugi narodi po evropskem severu praviti o Nikolaju pravljice. Odtod je prišla ideja, da se vozi sv. Miklavž po navadi na saneh z jelenjo vprego.

Vse evropske dežele so si izbrale sv. Nikolaja za zavetnika in dobrotnika otrok. Njegov rojstni dan so praznovali in ga še praznujejo marsikod po Evropi dne 6. decembra vsako leto. Ob tej priliki "nosi" Miklavž. Ko so se nizozemski naseljenci ustavili v ameriški naselbini New Amsterdam (danes New York), so prinesli spoštovanje do sv. Nikolaja s seboj in ohranili izročilo. Po nizozemsko se pravi sv. Miklavžu Santa Nikalaus in odtod imamo pravzaprav ameriško ime za Miklavža: Santa Klaus. To je navadno popačeno nizozemsko ime za sv. Nikolaja. Po svoje so tekom časa v Ameriki popačili tudi pojm o sv. Nikolaja vnanjščini. Sv. Miklavž na Zapadu zdaj še malo ni podoben krščanskemu svetniku, ampak je

postal pretveza za nenasitne kramarje z prifrknjenimi ali krivimi nosmi.

Zanimiva sodna razprava

Barrie, Ont. — Na zatožni klopi tukajšnjega sodišča so se pred nedavnim nahajali starši devetnajst let stare deklice po imenu Mary Taylor. Deklica je umrla, ker je prenehala z uživanjem insulina, ki je bil za deklico življenjske važnosti. Bolehala je namreč na sladkorni bolezn. Starši so izjavili, da smrti njihove hčerke niso povzročili oni. Dejali so, da je deklica sama, po svoji lastni volji, prenehala z uživanjem insulinovih doz in zaradi tega umrla.

Priče, ki so nastopile, so to potrdile. Sodišnje je dala največ na besedo dveh duhovnikov, katerih eden je pod prisego pričal, da je deklica po lastni volji zanemarila zdravljenje z insulinom. Starše so oprostili.

Quebec City — najstarejše kanadsko mesto

Prva naselbina, ki jo je bil odkril znani francosko-kanadski raziskovalec Jacques Cartier l. 1535, se je nahajala na ozemlju današnjega mesta Quebec City. Tedaj je bila naselbina še indijanska in se je imenovala Stadacona. Kasneje je drugi slavni francosko-kanadski raziskovalec in ustanovitelj Champlain l. 1608 napravil na mestu Quebec Cityja prvo res evropsko naselje, ki se je imenovalo Habitation (Bivališče). Danes so sledovi za tem prvim belim mestom v Kanadi skoraj zabrisani.

Moški dobljo delo

ELECTRICIANS
Izkušeni za industrijsko delo.
Plača od ure.
Steel Improvement & Forge Company
970 E. 64 St.

HAMMERMEN
Izkušeni kovači na drop hammer. Plača od ure.
Steel Improvement & Forge Company
970 E. 64 St.

Ženske dobljo delo

STREŽNICA
Delo dobi izkušena strežnica.
New York Central YMCA
615 E. 152 St.

Ženska za čiščenje

Ženska dobi nočno delo za čiščenje. Stalno delo in dobra plača.

Ohio Window Cleaning Company
1230 East 9th St.
CH 1-7515

MALI OGLASI

Naprodaj v starem kraju
Proda se hiša in posestvo v Starem Trgu št. 19 ob Kolpi, Slovenija. Cena v ameriškem denarju \$6000. Za več podrobnosti pišite na Alojz Fugina, 20831 Goller Ave., Cleveland 19, Ohio. —(255)

Išče delo

Višješolsko 14 letno dekle bi rada varovala otroke 2 ali 3 večere v tednu v bližini sv. Vida. Kličite pred 4. ure UT 1-0941.

UNION INSURANCE AGENCY

3496 East 93 St.
MA 1-3786
VSEH VRST ZAVAROVALNINA
V uradih odvjetnika Frank V. Opaskarja

Zabava za Silvestrov večer

FRANK ZNIDARŠIČ in JOHN ČOPIČ, lastnika

FRANK & JOHN CAFE
1259 Marquette Ave.

prijazno vabita vse svoje prijatelje in znance na veselo zabavo za Silvestrov večer. Postregla vam bosta s okusnim prigrizkom in fino melko in trdo pišč. **SREČNO NOVO LETO!**

HENRIK SIENKIEWICZ:

Z ognjem in mečem

Sto tisoč mož kraljevske vojske je obleglo dvestotisočno armado Dziadziala.

Kralju je primanjkovalo topov, živil, streljiva — Dziadziala je imel neusahljive zaloge smodnika, vsakovrstnih živil, a vrh tega sedemdeset težjih in lažjih topov.

A na čelu kraljevskih vojsk je stal kralj — Kozakom je manjkal Hmielnicki.

Kraljevske vojske so bile oživljene po sveži zmagi — Kozaki so obupavali.

Minilo je nekoliko dni — na da, da se vrneta Hmielnicki in han, je izginila.

Tačas so se začela pagajanja. Kozaki polkovniki so prišli do kralja in se mu klanjali, proseč usmiljenja, hodili okoli šotorov senatorjev, jih prijemale za suknje ter obetali, da dobe Hmielnickega in izročijo kralju, ako bi ga morali iz tal izkopati.

Srce Jana Kazimirja ni bilo tuje usmiljenju — hotel je pustiti domov črn in vojsko, da mu le izročijo vse starešinstvo.

Mi pripravimo ZDRAVILA za Evropo
MANDEL DRUG
 15702 Waterloo Rd.
 Cleveland 10, Ohio
 KE 1-0034

ZULICH
INSURANCE AGENCY
 FRANCES ZULICH, Agent
 Zavarovalnina vseh vrst za vaše domove, avtomobile in pohištvo
 IVanhoa 1-4221
 18115 NEFF ROAD

V blag spomin

SMRTI NAŠEGA LJUBLJENEGA SOPROGA IN OČETA

Frank Dragolich

Ki je umrl na dan 30. dec. 1951. leta

Leto dni je že minilo, odkar si nas zapustil Ti, oh, kako prazno je življenje, ko Te več med nami ni!

Dragi mož in ljubi oče, na grob spomini nam hite, počivaj mirno v hladnem grobu, pri Bogu večno veseli se.

Zalujoči ostali:

AGNES, soproga in OTROCI

Cleveland, O., 30. dec. 1952.

katero je hotel zadržati, dokler mu ne izročijo Hmielnickega.

A taka pogodba ni bila starešinstvu všeč, ki se po tolikih prestopkih ni nadejalo pomiloščenja.

A med pogajanjmi niso prenehale bitke in obupni izpadi in dan na dan se je prelivala v potoki poljska in kozaška kri.

Molajoči so se podnevi borili z obupno hrabrostjo in besnostjo, a ponoči so se cele trume obešale pred kraljevim taborom, žalostno kričeč za milost.

Dziadziala je bil sam naklomen pogodbam in je hotel sam žrtvovati svojo glavo kralju, da bi le odkupil vojsko in ljudstvo.

A nastali so tudi nemiri v kozaškem taboru. Eni so se hoteli podati, drugi braniti se do smrti, vsi pa so premišljevali, kako bi zbežali iz tabora.

Toda najhrabrejšim Kozakom se je zdelo to nemogoče.

Tabor je bil obdan od rečnih raztokov in ogromnih močvar. Braniti bi se dalo v njem cela leta, a za vrnitev je bila edino ena pot — skozi kraljevske vojske.

O tej poti v taboru ni nihče mislil.

Pogajanja, pretrgana z bitkami, so se vlekla leno. Nemiri v kozaški trumah so postajali čimdalje čišči. V enem takem nemiru so odstavili Dziadzialo od poveljništva in si izbrali novega poveljnika.

Njegovo ime je vtilo novo odločnost in upadla kozaška srca — in, odbivši se z ogromnim odmevom v kraljevskem taboru, je razbudilo v srcih nekaterih vitezov zatrate spomine prebitih bolesti in nesreč.

Novi poveljnik se je imenoval Bohun.

Ze poprej je zavzemal visoko stališče med Kozaki v svetu in boju. Splošni glas je kazal nanj kot na naslednika Hmielnickega.

Bohun, prvi izmed kozaških polkovnikov, je stal s Tatarji pod Beresteckom na čelu 50. ljudi. Udeležil se je tridnevne bitke jezdecev. In ko ga je Jeremija s hanom in ordami vred pobil, se mu je posrečilo, da je iz pogroma odpeljal večji del svojih sil in se rešil v tabor. Sedaj po Dziadzialu mu je stranka trdovratnežev oddala vrhovno poveljstvo, upajoč, da on edini utegne rešiti tabor in vojsko.

In res, mladi vojskovodja ni hotel niti slišati o pogajanjih — hrepenel je po bitki in krvi, ako bi tudi sam utonil v tej krvi.

A v kratkem se je prepričal, da ni niti misliti, da bi s temi četami mogel z oboroženo roko prodreti po truplih kraljevske vojske; — zato se je poprijel drugega načina.

Zgodovina je ohranila spomin teh neprimernih poizkusov, ki so se sodobnikom zdeli vredni velikana in ki bi bili mogli rešiti vojsko in črn.

Bohun je sklenil prodreti čez neizmerna bagna Plešove, ali bolje, zgraditi čez ta bagna tak most, da bi mogli po njem preiti vsi obleženci.

Celi gozdi so torej začeli padati pod sekirami Kozakov in se vgrezati v blato; metali so vanj vozove, šotore, kožuhe, obleke — in most se je večal od dne do dne.

Zdelo se je, da temu vojskovodji ni nič nemogočega.

Kralj je z naskokom odlašal, ker ni hotel prelivati krvi. Ko pa je videl te ogromne priprave, je spoznal, da ni drugega sredstva in je ukazal naznaniti vojski, naj se na večer pripravi za zadnjo bitko.

O tej nameri v kozaškem taboru ni nihče vedel. Most se je še prejšnjo celo noč podaljševal, zjutraj pa je Bohun s starešinstvom odjahal, da bi si ogledal delo.

Bilo je to v ponedeljek sedmega julija l. 1651. Jutro tega dne je vstalo blede, kakor bi bilo preplašeno, zarja na vzhodu je bila krvava, sonce je izšlo rdeče, bolehalo, nekak krvav odblek je osvetljeval vode in gozdove.

Iz poljskega tabora so gonili konje na pašo; kozaški tabor je šumel s šumom razburjenih ljudi. Zapalili so ognje in začeli pripravljati zajtrk. Vsi so videli odhod Bohuna, njegovega spremstva in za njimi gredečo konjenico, s katero je hotel poveljnik odpoditi braclavskega vojvodo, ki je stal za taborom in s topovi prečil kozaške priprave.

Črn je gledala na odhod mirno, celo z nado v srcu. Na tisoče pogledov je spremljevalo mladega vojevnikarja in na tisoče ust je govorilo za njim: "Bog te blagoslovi, sokol!"

Poveljnik, četa in konjenica so se polagoma oddaljevali od tabora, došli do roba gozda, še enkrat mignili v ranem solncu in začeli izginjati v goščavi.

V tem je nekak strašen, presunljiv glas zakriknil ali bolje zatulil pri brambi tabora.

"Ljudje, rešite se!"

"Starešinstvo beži!" je kriknilo nekoliko glasov naenkrat.

"Starešinstvo beži!" je ponovilo sto in tisoč ljudi. — Šum je preletel trume, kakor kadar vihar udari v gozd — in naenkrat se je izdrl strašen, nečloveški glas iz dvesto tisoč grl. "Rešite se! Rešite se! Lah! Starešinstvo beži!" Ljudske množice so udrele v beg kakor deroč potok. Teptali so ognje, prevračali vozove, šotore, razdirali palisade; gnetli so se, dušili. Strašna panika jim je vzela ves razum. Kupi teles so zagrajali pot — torej drli so po trupih me rikom,

gnečo, vreščem, jeki. Trume so se valile z majdana, se drevice na most, se pehale v bagna, toneči so se krčevito oprjemali drug drugega in, tuleč do neba za milost, padali v hladno, neizmerno blato. Na mostu se je vnela ljuta bitka in klanje za prostor. Vode Plešove so se napolnile s telesi. Zgodovinska Nemezis je strašno izplačala za Pilavice z Brestečkom.

Strahoviti kriki so prišli tudi mlademu vojskovodji do ušes in takoj je razumel, kaj se je zgodilo. Toda zaman se je obrnil v tem hipu proti taboru, zaman je letel proti trumam s kvišku iztegnjenimi rokami. Njegov glas je izginil v riku tisočev — strašna reka bežečih ga je potegnila s konjem vred s seboj — in ga nelsa v pogubo.

Kraljevske vojske so obstrmele ob pogledu na ta nemir, ki so ga mnogi smatrali za kak obupni napad — a vendar so morali verjeti očem. Nekoliko trenutkov pozneje, ko je osuplost minila, so vsi prapori, ne da bi čakali povečanja, planili na sovražnika, a spredaj je letel kakor vihra dragonski prapor, ki mu je na

čeljeval mal polkovnik s sabljo nad glavo.

Nastal je dan sramote, poraza in sodbe. . . . Kdor ni bil udušen in ni utonil, je šel pod meč. Reke so krvave tekale, da nisi razpoznal, ali teče kri ali voda. Prestrašene trume so se začele še bolj brez reda dušiti in pehati v vodo in se potapljati. . . . Klanje je napolnilo te grozne gozdove ter je v njih zavladalo tem strahoviteje, ker so se začeli močnejši od delki besno braniti. Bitke so se bile po blatu, po gozdu, na polju. Vojvoda braclavski je bežečim odrezal pot. Zaman je kralj ukazoval, naj zadrže vojake. Usmiljenje je ugasnilo — in klanje je trajalo do noči, tako klanje, kakršnega se niso spominjali najstarejši vojaki in, če so se ga pozneje spominjali, so se jim ježili lasje na glavah.

Ko pa je tema pokrila zemljo, so se sami zmagovalci prestrašili svojega dela. Niso peli "Te Deum" in ne solze radosti, marveč solze žalosti so tekle kralju iz oči.

Tako se je odigral prvi čin žaloi gre, katero je povzročil Hmielnicki.

A Bohun ta strašni dan ni bil

z drugimi vred položil svoje glave. Nekateri so pravili, da se je, ko je opazil poraz, prvi rešil z begom; drugi, da ga je rešil neki znani vitez. Resnice ni mogel nihče povedati.

Le toliko je gotovo, da je v naslednjih vojnah njegovo ime čestokrat splavalo med imeni najslavnějšíh kozaških poveljnikov na površje. Nekoliko let pozneje ga je iz maščevalne roke dosegel strel, a tudi takrat še ni prišla zanj zadnja ura. Po smrti kneza Višnivicekega, ki je umrl vsled vojnih naporov, ko je lubniansko gospostvo odpadlo od telesa poljske države, je prišla večina njegovega obsega Bohunu v roke. Pravilo se je, da nazadnje niti Hmielnickega ni hotel priznavati nad seboj. Sam Hmielnicki, zlomljen in preklinjan od lastnega ljudstva, je iskal inozemskega pokroviteljstva, — ponosni Bohun pa se je otresel

vsakega jerobstva in je bil pripravljen, da s sabljo brani svojo svobodo.

Pravili so tudi, da se smeh ni nikdar zazibal na ustnicah tega izrednega človeka. Ni živel v Lubnijah, temveč na vasici, ki si jo je zgradil iz pepela in ki se je imenovala Rozlogi. Tam je baje tudi umrl.

Domače vojne so ga preživele in so se še dolgo vlekle.

Prišla je potem kuga in Švedi. Tatarji so se stalno gostili na Ukrajini, odvajajoč trume ljudstva v robstvo. Opustošela je Poljska, opustošela Ukrajina. Volkovi so tulili na razvalinah nekdanjih mest in nekdanji cvetoči kraji so bili kakor kako velikansko grobišče. Sovraštvo je vzraslo v srcih in zastupilo bratsko kri.

— K O N E C —

ZVEZA SLOVENSkih DRUŠTEV NAJSVETEJŠEGA IMENA

Ustanovljena

30. maja

1938

Clevelandu,

Ohio

"VSAK KATOLIŠKI MOŽ NAJ BI BIL ČLAN DR. NAJSV. IMENA"

Pokrovitelj: prevz. škof DR. GREGORIJ ROZMAN
 Castni duhovni vodja: RT. REV. J. J. OMAN, 3547 E. 80 St.
 Duhovni vodja: REV. VICTOR CIMPERMAN, 15519 Holmes Ave.
 Castni predsednik: ANTON GRDINA, 1053 E. 62 St.
 Predsednik: JACOB RESNIK, 3599 E. 81 St.
 I. podpredsednik: MATT F. INTIHAR, 21491 Naumann Ave.
 II. podpredsednik: JOHN STOPAR, 245-15th St., Barberton, O.
 Tajnik: FRANK A. HOČHEVAR, 21241 Miller Ave.
 Blagajnik: LAWRENCE BANDI, 6727 Edna Ave.
 Zapisnikar: ANTON MELJAC, 7820 Union Ave.
 I. nadzornik: LAWRENCE PAVSEK, 1190 E. 147 St.
 II. nadzornik: ANTON TEKAVEC, 20303 Goller Ave.
 III. nadzornik: FRANK MARTICH, 15416 Maucley Ave.
 Reditelj: FRANK SNYDER, 3529 E. 81 St.

Seje se vršijo vsako četrto nedeljo v mesecih: januar, april, julij in oktober. Zveza deluje edino za dobrodelne namene in za uspeh katoliške vere.

Možje in mladeniči, pristopite v lokalne društva Najsvetejšega Imena v vaši župniji ter boste postali obenem tudi člani Zveze.

K. S. K. JEDNOTA

★ ★ ★ ★ ★

POSOJUJE DENAR

članom KSKJ po 4% obrestil

nečlanom po 5% obrestil

na zemljišča in posestva

brez kake provizije

ali bonusa

★ ★ ★ ★ ★

Posojila so napravljena na tak način, da se na glavnico odplačuje v mesečnih obrokih.

Za pojasnila in informacije pišite na:

GLAVNI URAD K. S. K. JEDNOTE

351-53 NORTH CHICAGO STREET

JOLIET, ILLINOIS

PREVIDNOST JE NA MESTU — Vojaki 3. pešadijske divizije na korejskem bojišču so se posedli pri jedi precej daleč eden od drugega. Pa nikari ne mislite, da so skregani! To je vse samo zaradi previdnosti. Če bi bili vsi na enem kupu, ki lahko vse skupaj ubila ena sama topovska granata, ki bi slučajno padla v njihovo bližino.

Silvestrovo v Slovenskem domu na Holmes Ave.

v sredo 31. decembra ob 8. uri zvečer

IGRA HABAT ORKESTER
 Vstopnina \$1.00

Direktorij . . . Klub društev . . . Ženski odsek in
 dramsko društvo "Lilija", in odseki Slov. doma

K VELIKI UDELEŽBI VLJUDNO VABI VODSTVO
 KORPORACIJE S. D.